

ВАРНЕНСКА ТЪРГОВСКА ГИМНАЗИЯ
“Г. С. РАКОВСКИ”

ПЛАН

**за превенция на различните форми на насилие, дефинирани в утвърдения
от МОН “Механизъм за противодействие на училищния тормоз между
децата и учениците в училище”**

I. ЦЕЛИ.

Главните цели и задачи, които нашият колектив и Координационният съвет за превенция на училищния тормоз (КС) си поставят, са следните:

- Да проучват и анализират всички възможни фактори, които биха застрашили физическото и психическото здраве на учениците.
- Да оказват съдействие на органите на реда и да поддържат връзка с Детска педагогическа стая, Отделите за закрила на детето към Дирекцията за социално подпомагане и Междуучилищната комисия за превенция на противообществените прояви.
- Да осъществяват целенасочена консултативно-профилактична и психологическа работа със застрашени ученици, с цел недопускане на противообществени прояви или училищен тормоз.
- Да анализират проблемите на учениците, живеещи в неблагоприятна семейна среда.
- Да подпомагат работата на учителите, учениците и родителите в случаи на училищен тормоз или антисоциални прояви в района на училището.
- Да съдействат за възпитанието и нормалното развитие на учениците.
- Да съдействат на класните ръководители, с цел формиране у учениците на активна гражданска позиция, морална отговорност и мотивираност за интеграция в обществения живот.

Основните насоки за действие в настоящия план са свързани с предотвратяването на агресивни и антисоциални прояви, и на всички форми на девиантно поведение; те са свързани и с контролирането на социалния климат в гимназията и с нравственото възпитание на учениците.

Процедура

при инциденти, свързани със заплахата за здравето на учениците

1. В случай на **тежък инцидент** с ученик в училище, който крие сериозна заплахата за живота и здравето на пострадалия ученик, **всеки учител (служител)** е длъжен:

1.1. незабавно да се свърже с **телефон 112** и да потърси **Спешна медицинска помощ** и/или **Полицията**.

1.2. незабавно да уведоми **медицинското лице в училището** лично (или да остане при пострадалия ученик и да изпрати друго лице да извика медицинското лице);

1.3. незабавно да информира **класния ръководител**, който да осъществи контакт с **личния лекар** на пострадалия ученик или сам да осъществи контакт с личния лекар на ученика и да го информира за инцидента.

1.4. незабавно да информира **класния ръководител**, който **първо** се свързва с **родителите** и ги уведомява за инцидента с детето им, а после информира **директора** на училището. При необходимост, директорът уведомява незабавно **Отдела за закрила на детето, Държавната агенция за закрила на детето, МВР, тел. 11 61 11** или **тел. 112**.

Горепосочените четири стъпки се следват и при случаи на тежък училищен тормоз.

Отговорност: Ръководство; всички учители и служители

Срок: Непосредствено след сигнала

2. Служителят, докладвал за сигнала, го регистрира в специалния **Регистър (Дневник)**, съхраняващ се в кабинета на педагогическия съветник.

Отговорност: Служителят, докладвал сигнала

Срок: Непосредствено след сигнала

3. Класният ръководител, със съдействието на педагогическия съветник, извършва проверка и анализ на случая.

Отговорност: Класен ръководител, педагогически съветник

Срок: До 2 дни след сигнала

4. След изясняване на случая, класният ръководител прави предложение за предприемане на превантивни и/или последващи действия: уведомяване на ДПС или Отдела за закрила на детето към дирекция „Социално подпомагане“, разговор с родители, стартиране на процедура по налагане на санкция съгласно ЗПУО.

Отговорност: Класен ръководител

Срок: До 5 дни след инцидента

5. Извършване на последващи действия: налагане на санкция или мярка съгласно ЗПУО, тематични часове на класа, уведомяване на Отдела за закрила на детето, консултиране и беседи с педагогическия съветник, разговори с родители или други подходящи възпитателни мерки според случая.

Отговорност: Класни ръководители, педагогически съветник

Срок: До 5 дни след инцидента

6. При необходимост класният ръководител на ученика, който е иницирал или извършил училищен тормоз, подава информация и на Координационния съвет за превенция на училищния тормоз (КС).

Отговорност: Класни ръководители

Срок: До 5 дни след инцидента

7. КС планира и осъществява дейности с възпитателна функция спрямо ученика, който е иницирал или извършил училищния тормоз, както и спрямо пострадалия ученик.

Отговорност: КС

Срок: До 8 дни след инцидента

II. ДЕЙНОСТИ И ИНИЦИАТИВИ.

1. Сътрудничество с инспекторите от I-во РПУ на МВР – Варна, с цел предотвратяване на училищния тормоз и антисоциалните прояви.

Срок: през цялата година

Отг.: Т.Димитров, К.Добрева

2. Целенасочена индивидуално-консултативна работа за превенция и овладяване на рисковото поведение на учениците.

Срок: през цялата година

Отг.: Т.Димитров, кл. ръководители

3. При извършване на противообществени прояви да се провеждат срещи с учениците и техните родители за изясняване на конкретните случаи и за предприемане на действия за тяхното преодоляване.

Срок: през цялата година

Отг.: КС

4. Съдействие на Междуучилищната комисия за превенция на противообществените прояви и на Отделите за закрила на детето към Дирекцията за социално подпомагане при решаване на проблеми на ученици, живеещи в неблагоприятна семейна среда.

Срок: при необходимост

Отг.: кл. ръководители

5. Уточняване на учениците, водещи се на отчет в Детска педагогическа стая към I-во РУ на МВР – Варна.

Срок: в нач. на 1-ви срок

Отг.: Т. Димитров

6. Уведомяване на инспектора от Детска педагогическа стая и родителите при извършени противообществените прояви; и планиране на съвместни действия.

Срок: при необходимост

Отг.: Т.Димитров, К.Добрева

7. Изработване и предлагане на мерки на Педагогическия съвет за ограничаване на противообществените прояви на учениците в зависимост от конкретното им поведение.

Срок: при необходимост

Отг.: Т.Димитров, ЗДУД

8. Работа с ученици от етническите малцинства за приобщаване към училищния живот и преодоляване на евентуалната социална изолация.

Срок: през цялата година

Отг.: Т. Димитров; кл. р-ли

9. Да се съдейства на класните ръководители при провеждането на часовете на класа, посветени на тази тематика.

Срок: през цялата година

Отг.: Т.Димитров, К.Добрева

10. Да се съдейства на учителите по физическа култура (включително и във връзка с модулното обучение), с цел превенция на агресивното поведение чрез спорт.

Срок: през цялата година

Отг.: Р. Митева

11. Превенция на училищния тормоз чрез решаване на морални дилеми в рамките на учебните предмети "Етика и право" и БЕЛ.

Срок: през цялата година

Отг.: Учители по Етика и БЕЛ

III. НЕОБХОДИМИ ИНТЕРВЕНЦИИ В СИТУАЦИИ НА ТОРМОЗ.

1. Прекратяване на ситуацията на тормоз.

Задължение на **всеки учител (служител)** е да се намеси, за да **прекрати** ситуацията на тормоз, на която е станал свидетел.

В случай на **физически тормоз** децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно.

Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевшо, особено в присъствието на насилника и други деца, защото това може да урони неговото достойнство.

Често спонтанната реакция на възрастните е заставането на страната на „жертвата“ и наказване на „насилника“. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето, извършител на тормоз, не се нуждае от прибързани наказания, особено които са унижителни, а от състрадание, за да може то да развие това чувство към другите. Защото липсата на състрадателност е една от основните причини, поради която се упражнява тормоз.

2. Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз.

Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по своя характер, може да се приложи подходът за „**възстановяване на щетата**“ или да се наложи друга предварително съгласувана мярка.

Когато се прилага подходът за „възстановяване на щетата“ е необходимо задължително да се уведоми класният ръководител.

Подходът за „възстановяване на щетата“ често се прилага в училище като логическо последствие от отклоняващото се поведение, свързано с рушене на материалната база. Той се основава на принципа, че „всяка щета, нанесена на друг, трябва да бъде възстановена“ и включва съответните действия в тази насока. Същият подход успешно може да се прилага и когато се касае за нематериални щети.

Подходът за „възстановяване на щетите“ изисква време и по-задълбочен разговор с детето, което е извършило насилие, за да му се помогне да разбере какви са последствията от неговата постъпка. Поради тази причина е най-добре този подход да се приложи от класния ръководител или педагогическия съветник (училищния психолог) спрямо детето. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде ученикът

прибързано наказан. Възстановяване на щетата е принцип, който предполага, че хората правят грешки. Този принцип подчертава поемането на отговорност за неприемливо поведение и за позитивно решаване на проблема. Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово решение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза.

Като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител за определен период от време може да проследява поведението на децата и да дава обратна връзка. Класният ръководител може да потърси съдействие и от другите учители, които също да проследяват поведението на децата и да реагират своевременно. Педагогическият съветник или училищният психолог също може да подпомогне работата на учителя като наблюдава детето във взаимоотношенията му с другите деца; или като насочи детето насилник и неговото семейство към услуги в общността като центрове за превенция, консултативни кабинети към местните комисии за БППМН, центрове за обществена подкрепа, комплекс за социални услуги (индивидуално или семейно консултиране) и др.

3. Реакции спрямо дете, което е обект на тормоз.

Работата с деца, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

Важно е класният ръководител да поговори с детето, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо, отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени.

Погрешно е открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшото дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите връстници.

При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се остави то само да определи какво точно ще му помогне да се почувства по-сигурно.

Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се.

Детето трябва да почувства доверие и сигурност за споделяне, което е особено важно, ако евентуално насилието се повтори. Може да му се предложи да поговори с училищния психолог.

Не би следвало да се предлага среща между дете, жертва на насилие и неговия насилник, с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи е възможно да доведат до неблагоприятни последици.

Наблюдавайте детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаряйте с него.

4. Реакции, спрямо наблюдателите.

Да се работи с наблюдателите не само на нивото на превенцията, а и след ситуацията на тормоз.

Не бива да се отстраняват наблюдателите, когато се прекратява или управлява ситуацията на тормоз; целта е всички, които са били там да видят какво се прави съгласно правилата на училището.

Изтъкват се в позитивен план тези, които са се намесили в защита на ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако подобно нещо се случи в бъдещето.

5. Включване на родителите.

Родителите се уведомяват във всички случаи, при които тяхното дете е било участник по някакъв начин в ситуация на тормоз.

Информирание за последиците; договаряне на варианти за решение; акцентиране върху различни гледни точки по проблема; ако е необходимо насоки за работа с психолог.

Настоящият план е приет от Педагогическия съвет на ВТГ и е утвърден от Директора на ВТГ.